

Ár 2014, föstudaginn 16. maí, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 24/2014**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 18. febrúar 2014, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 17. febrúar 2014. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. febrúar 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 6. mars 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 6. mars 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Engar athugasemdir bárust.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 9. og 16. maí 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 30. janúar 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 800.000 gefið út af A til FF. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð og óskaði eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda. Tekið var fram að ábyrgðaraðili gæti óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda enda væri heildarábyrgðarfjárhæð ábyrgðaraðila vegna greiðanda gagnvart FF lægri en kr. 1.000.000 eða ábyrgðaraðili maki eða í sambúð með greiðanda. Staðfesti sóknaraðili að hann hefði kynnt sér efni upplýsingabæklings FF um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila.

Þann 2. ágúst 2007 var skuldabréf nr. Y, að fjárhæð kr. 875.000, gefið út af A til FF. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð og óskaði eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda. Tekið var fram að ábyrgðaraðili gæti óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda enda væri heildarábyrgðarfjárhæð ábyrgðaraðila vegna greiðanda gagnvart FF lægri en 1.000.000 eða ábyrgðaraðili maki eða í sambúð með greiðanda. Staðfesti sóknaraðili að hann hefði kynnt sér efni upplýsingabæklings FF um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila.

Fyrir liggur lánsúmsókn þar sem A sótti um lán að fjárhæð kr. 2.650.000 til að greiða skuldabréf nr. Y og X. Tiltekið var að sóknaraðili tækist á hendur sjálfskuldarábyrgð vegna lánsins.

Fyrir liggur skjalið forsendur greiðslumats, sem lokið var þann 17. september 2008. Lántaki var tilgreind A og sóknaraðili var maki hennar. Tekið var fram að þau byggju hjá foreldrum hans, a.m.k. til áramóta. A væri í fæðingarorlofi og sóknaraðili væri líklega kominn með nýja vinnu og fengi 300.000 útborgað, en engin staðfesting væri á því. Þá væri sóknaraðili með tvær greiðsludreifingar hjá Eurocard/Mastercard, greiðslubyrði 179.133 og 77.821, aðeins 1 og 2 greiðslur eftir og því engin greiðslubyrði. Fjárhæð láns var tilgreind 2.600.000. Samkvæmt skjalinu skyldi lánið nýtt til uppgreiðslu á skuldabréfum nr. X kr. 409.572, Y kr. 809.160, Z kr. 469.949, yfirdrætti á reikningi nr. Þ kr. 260.000, Eurocard/Mastercard kr. 69.286 og Eurocard/Mastercard kr. 527.526.

Þann 17. september 2008 var skjalið „Niðurstöður greiðslumats“ útbúið en það er óundirritað. Lántaki var tilgreind A og maki hennar var sóknaraðili. Fjárhæð láns var kr. 2.600.000. Samkvæmt greiðslumatinu voru útborguð mánaðarlaun lántaka kr. 136.343, útborguð mánaðarlaun maka voru kr. 285.000 og aðrar tekjur voru kr. 0. Ráðstöfunartekjur samtals voru kr. 421.343. Áætlaður framfærslukostnaður var kr. 175.310, áætlaður rekstrarkostnaður bifreiða var kr. 45.000, áætlaður rekstrarkostnaður fasteigna var kr. 0 og annar kostnaður kr. 0. Áætluð greiðslugeta án tillits til skulda var kr. 201.033. Áætluð greiðslubyrði lána sem ekki yrðu greidd upp var kr. 141.043 og áætluð greiðslubyrði væntanlegs láns var kr. 43.762. Öryggismörk í greiðslubyrði væntanlegs láns voru kr. 0. Áætluð greiðslugeta að teknu tilliti til skulda var kr. 16.228. Engar eignir voru tilgreindar í greiðslumatinu. Skuldir ekki uppgreiddar voru kr. 5.345.461, þar af voru vanskil kr. 123.904. Væntanlegt lán var kr. 2.600.000. Skuldir samtals voru kr. 7.945.461. Eignastaða var neikvæð um kr. 7.945.461. Tiltekið var á skjalinu að greiðslugeta teldist næg.

Þann 2. október 2008 var skuldabréf nr. Æ, að fjárhæð kr. 2.650.000, gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfinu. Ritaði sóknaraðili upphafsstafi sína við að hann óskaði eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda en hakaði ekki við þar til gerðan reit. Tiltekið var að ábyrgðaraðili gæti óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda enda væri heildarábyrgðarfjárhæð ábyrgðaraðila vegna greiðanda gagnvart FF lægri en kr. 1.000.000 eða ábyrgðaraðili maki eða í sambúð með greiðanda. Ábyrgðaraðili skyldi staðfesta ósk um undanþágu með upphafsstöfum sínum. Sóknaraðili staðfesti að hann hefði kynnt sér efni upplýsingabæklings FF um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila.

Með úrskurði héraðsdóms Austurlands þann 10. september 2009 var nauðasamningur A til greiðsluaðlögunar staðfestur.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 17. febrúar 2014.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð hans á láni A vegna skuldabréfs nr. Æ verði úrskurðuð ógild.

Sóknaraðili vísar til þess að hann hafi nýlega verið skráður í sambúð með A þegar hann hafi gengist í ábyrgð fyrir hana. Þau hafi verið með aðskilinn fjárhag og skilað sínu skattframtalinu hvort. Sóknaraðila hafi ekki verið ljós fjárhagsleg staða A

þegar hann hafi gengist í ábyrgð fyrir hana. A hafi til dæmis farið ein í gegnum greiðsluaðlögun. Sóknaraðili kveðst ekki hafa samþykkt með formlegum hætti að greiðslumat yrði ekki framkvæmt. Hann hafi enga aðkomu haft að lánsúmsókn og hafi ekki skrifað undir hana. Auk þess hafi bankinn ekki tilkynnt honum að til stæði að nýta nýtt lán til að greiða upp eldri heimild A. Bankinn hafi þannig ekki uppfyllt formaskilyrði og því beri að ógilda ábyrgðina.

Sóknaraðili vísar til 1. mgr. og 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga máli sínu til stuðnings.

Sóknaraðili telur óumdeilt að varnaraðili hafi ekki framkvæmt mat á greiðslugetu A við útgáfu skuldabréfsins. Af gögnum málsins verði ráðið að lánsúmsókn sem varnaraðili hafi fyllt út hafi verið fyllt út án atbeina ábyrgðarmanns, enda hafi hann ekki skrifað undir það skjal. Lánveitandi hafi ekki uppfyllt skyldur sínar í samræmi við samkomulagið. Sóknaraðili hafi ekki veitt undanþágu fyrir framkvæmd greiðslumats. Með ritun upphafsstafa sinna á skuldabréfið hafi hann einungis fallist á að gangast í ábyrgð fyrir láninu enda gefi textinn fyrir ofan til kynna að hann sé að gangast í ábyrgð fyrir lánið. Lánveitandi sé fjármálafyrirtæki sem hafi sérþekkingu og atvinnu af bankaviðskiptum og fjármálaþjónustu. Þá séu skjölin sem um sé deilt í málinu útbúin af félaginu einhliða. Því hafi lánveitanda borið að tryggja að formaskilyrði væru uppfyllt, svo sem að hakað væri í reitinn og vilji ábyrgðarmanns gerður ljós. Allur efi um raunverulegan vilja ábyrgðarmanns beri því að túlka ábyrgðarmanni í vil. Hafa beri í huga aðstöðumun einstaklings sem í ábyrgð gangist og fjármálafyrirtækis, sem yfir sérfræðikunnáttu búi og hafi atvinnu af lánveitingum. Hafi fjármálafyrirtækinu mátt vera ljóst að fjárhagur greiðanda stefndi í veruleg vandræði. Við slíkar aðstæður hefði bankanum borið að upplýsa verðandi ábyrgðarmann um stöðu A og láta fara fram greiðslumat áður en hann hafi gengist í ábyrgð, sbr. Hrd. 2005, bls. 2096.

Sóknaraðili telur atvik ekki sambærileg og í dómi héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-760/2012. Orðalag 3. gr. veiti ekki sjálfkrafa heimild til undanþágu einungis vegna þess eins að fólk sé skráð í sambúð. A og sóknaraðili hafi verið með aðskilinn fjárhag. Sóknaraðili hafi ekki haft vitneskju um eldri skuldir A. Lánveitandi hafi mátt vita að fjárhagsstaða A hafi verið slæm á þessum tíma þar sem samningur hennar um greiðsluaðlögun hafi verið samþykktur nokkrum mánuðum eftir umrædda lánveitingu. Staða lánveitanda gagnvart ábyrgðarmanni hafi því verið ójöfn. Bankinn skuli bera hallann af því að upplýsingar hafi ekki legið fyrir sem hefðu getað skipt sköpum við ákvörðun sóknaraðila um að gangast í ábyrgð fyrir láninu. Fullnægjandi greiðslumat hafi ekki verið framkvæmt þrátt fyrir að ábyrgðarmaður hafi ekki með undirskrift sinni undanskilið fjármálafyrirtækið frá þeirri skyldu að framkvæma greiðslumat.

Sóknaraðili vísar máli sínu til stuðnings til 2. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Bendir sóknaraðili á að það hafi verið hagur bankans að fá tryggingu þriðja aðila fyrir skuld lántakans vegna slæmrar fjárhagsstöðu hans enda um að ræða útgáfu skuldabréfs fyrir skuld sem þegar hafi verið stofnað til. Við þessa lánveitingu hafi ábyrgðarmaður ekki staðfest skriflega að honum hafi verið kynnt um þær fyrirætlanir skuldara að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki. Á lánsúmsókn sé ritað „gr. upp heimild“ en ábyrgðarmaður hafi ekki skrifað undir eða komið að lánsúmsókn með neinum hætti. Engar upplýsingar hafi verið á skuldabréfi um að ráðstafa hafi átt láninu til uppgreiðslu heimildar.

Sóknaraðili bendir á að honum hafi ekki verið kynntur bæklingur þegar A hafi fyllt út lánsúmsókn eins og lánveitanda beri skylda til, sbr. 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins.

Sóknaraðili telur að upplýsingagjöf varnaraðila hafi verið verulega ábótavant og hefði væntanlega breytt afstöðu hans til ábyrgðarinnar. Í samræmi við fyrri úrskurði nefndarinnar sé það lánveitanda að bera hallann af því að upplýsingar liggi ekki fyrir með þeim fyrirvara sem hefði getað skipt máli við ákvörðun ábyrgðarmanns um að gangast í ábyrgðina.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Til vara er þess krafist að sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. Æ verði einungis úrskurðuð ógild að því marki sem fjárhæðin er umfram kr. 1.235.192.

Varnaraðili telur í upphafi rétt að taka fram að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga hafi hvorki lagagildi né feli það í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu hafi samkomulaginu ekki verið fylgt til hlítar. Það sé afstaða varnaraðila að meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem varpað geti ljósi á hvort ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Vísað sé til dóms Hæstaréttar í máli nr. 116/2010. Niðurstaða dómsins styrki afstöðu varnaraðila um að skoða þurfi atvik máls og afstöðu málsaðila í hverju máli fyrir sig sérstaklega í ljósi áðurnefndrar 36. gr. laga nr. 7/1936. Þá sé jafnframt vísað til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 10/2011.

Varnaraðili bendir á að í máli því sem hér sé til umfjöllunar liggi fyrir að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Samkvæmt áðurnefndu skuldabréfi hafi sóknaraðili ritað upphafsstafi sína við eftirfarandi yfirlýsingu: „Óskar eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda.“ Þar fyrir neðan hafi staðið: „Ábyrgðaraðili getur óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda enda sé heildarábyrgðarfjárhæð ábyrgðaraðila vegna greiðanda (útgefanda) gagnvart FF lægri en kr. 1.000.000 eða ábyrgðaraðili maki eða í sambúð með greiðanda. Ábyrgðaraðili skal staðfesta ósk um undanþágu með upphafsstöfum sínum.“ Samkvæmt þessu hafi sóknaraðili fallið frá því að greiðslugeta maka hans yrði metin, sbr. 3. mgr. 3. gr. samkomulagsins.

Varnaraðili bendir á að sóknaraðili hafi jafnframt ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu á umræddu skuldabréfi: „Með undirritun sinni á skuldabréf þetta staðfesta sjálfskuldarábyrgðaraðilar að þeir hafa kynnt sér efni upplýsingabæklinga FF um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila, en FF er aðili að samkomulagi fjármálafyrirtækja, stjórnvalda og Neytendasamtakanna um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga“. Samkvæmt þessu hafi sóknaraðili kynnt sér efni samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og upplýsingabækling um sjálfskuldarábyrgðir áður en hann hafi undirritað umrætt veðskuldabréf, sbr. 4. gr. samkomulagsins. Varnaraðili bendir á að það verði að teljast fremur ólíklegt að það hafi verið ákvörðunarástæða eða eftir atvikum forsenda fyrir sóknaraðila þegar hann hafi gengist í umrædda ábyrgð að hann fengi upplýsingar um greiðslugetu greiðanda enda um maka sóknaraðila að ræða. Þá verði jafnframt að telja afar ólíklegt að

sóknaraðili hefði vikist undan því að gangast í umrædda ábyrgð hefði hann fengið upplýsingar um niðurstöðu greiðslumats áður en umrætt veðskuldabréf hafi verið undirritað. Greiðslumatið hafi enda verið jákvætt og gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda veðskuldabréfsins. Í því sambandi telur varnaraðili einnig rétt að áréttu að sóknaraðili hefði getað óskað eftir því að greiðslugeta greiðanda yrði ekki metin.

Með vísan til þess sem að framan er rakið telur varnaraðili að hann hafi í öllum meginatriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og að meintir annmarkar sem nefndir hafi verið í kvörtuninni eigi ekki að leiða til ógildingar framangreindrar ábyrgðaryfirlýsingar. Vísað sé til niðurstöðu Hæstaréttar í máli nr. 343/2012 um gildi lánsveðs. Þá vísar varnaraðili til niðurstöðu Hæstaréttar í máli nr. 575/2012.

Hvað sem framangreindu líði telur varnaraðili ótrúverðuga þá fullyrðingu sóknaraðila að hann hafi ekki verið upplýstur um greiðslugetu A, maka síns. Hafi sóknaraðili hagað gerðum sínum á þann hátt að skrifa undir greiðslumatið án þess að kynna sér það verði hann að bera hallann af því, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 669/2010. Sóknaraðila hafi enda verið í lófa lagið að láta ógert að rita nafn sitt án þess að afla nægilegrar vitneskju um greiðslugetu A. Þá liggi ekkert fyrir um að starfsmenn varnaraðila hafi beitt sóknaraðila þrýstingi til að aðhafast eitthvað sem hann hafi ekki verið fús til.

Varnaraðili vísar til niðurstöðu héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-760/2012 um gildi sjálfskuldarábyrgðar, máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili bendir á að í kvörtun sóknaraðila séu jafnframt gerðar athugasemdir við að varnaraðili hafi ekki tilkynnt sóknaraðila um að til stæði að nýta nýtt lán til þess að greiða upp eldri skuldir A, sbr. 2. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Af þessu tilefni telji varnaraðili að líta verði til þess að skuldir þær sem greiddar hafi verið upp virðist tengjast sóknaraðila, a.m.k. að miklu leyti. Fyrir liggi að andvirði lánsins hafi m.a. verið notað til að greiða upp skuldabréf nr. X, með uppgreiðsluverðmæti kr. 414.727 og skuldabréf nr. Y, með uppgreiðsluverðmæti kr. 820.465 en sóknaraðili hafi verið í ábyrgð fyrir þeim lánum. Þá hafi andvirði skuldabréfsins jafnframt verið nýtt til greiðslu á kreditkortaskuld að fjárhæð kr. 607.276, en telja verði að hluti þeirrar skuldar hafi farið til sameiginlegs heimilishalds sóknaraðila og A. Auk framangreindra skulda hafi jafnframt verið greitt upp skuldabréf nr. Z, með uppgreiðsluverðmæti kr. 476.821 og yfirdráttarheimild að fjárhæð kr. 264.161. Heildarfjárhæð þeirra skulda sem greiddar hafi verið upp hafi verið kr. 2.583.450. Af þeirri fjárhæð hafi sóknaraðili verið í ábyrgð fyrir 1.235.192. Þá megi færa rök fyrir því að kreditkortaskuld A hafi að miklu leyti tengst sóknaraðila. Samtals myndi þessar fjárhæðir kr. 1.842.468. Framangreind fjárhæð sé rúm 70% af þeirri fjárhæð sem ráðstafað hafi verið til greiðslu eldri skulda. Samkvæmt þessu hafi sóknaraðili vitað eða mátt vita að verið væri að ráðstafa meira en helmingi lánsfjárhæðarinnar til greiðslu eldri skulda, þ.m.t. skulda sem sóknaraðili hafi verið í ábyrgð fyrir. Sóknaraðila hafi því mátt vera fullkomlega ljóst að lánið hafi verið tekið í því skyni að greiða upp eldri skuldir og lækka greiðslubyrði A. Geti hann þegar af þeirri ástæðu ekki borið fyrir sig ákvæði umrædds samkomulags. Í annan stað sé ljóst að ákvæðið eigi ekki við þegar verið sé að greiða upp skuldir sem ábyrgðarmaður sé þegar í ábyrgð fyrir. Í slíkum tilvikum sé enda í raun verið að umbreyta ábyrgð en ekki greiða upp eldri skuld aðalskuldara í skilningi samkomulagsins. Hafi því ekki verið þörf á því að varnaraðili aflaði skriflegrar staðfestingar sóknaraðila á framangreindum ráðahag.

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á það með málatilbúnaði sínum að það sé ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að sóknaraðili sé bundinn við samþykki sitt fyrir veðsetningunni. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og hafi sóknaraðili vitað og eða mátt vita af því að það hefði verið framkvæmt. Þá hafi hann aðgang að því og hafi getað kynnt sér efni þess. Varnaraðili telur því að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 séu uppfyllt til að unnt sé að fallast á kröfu hans.

Varnaraðili telur kröfu sóknaraðila um ógildingu framangreindrar ábyrgðaryfirlýsingar fallna niður vegna tómlætis af hans hálfu. Sóknaraðili hafi ritað undir áður nefnt skuldabréf 2. október 2008 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðina með bréfi sóknaraðila í ágúst 2013 eða tæpum fimm árum eftir að sóknaraðili hafi gengist í umrædda ábyrgð. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms Hæstaréttar í máli nr. 575/2012.

Til stuðnings varakröfu sinni vísar varnaraðili til þess að við mat samkvæmt 36. gr. laga nr. 7/1936 verði að taka tillit til þess að hluti lánsins hafi farið til greiðslu eldri skuldabréfa að fjárhæð samtals kr. 1.235.192, sem sóknaraðili hafi verið í ábyrgð fyrir. Varnaraðili telur þær ábyrgðir hafa verið gildar, enda hafi hann fylgt í öllum atriðum reglum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við útgáfu þeirra. Í ljósi framangreinds telur varnaraðili það hvorki ósanngjarnt né andstætt góðri viðskiptavenju í skilningi 36. gr. laga nr. 7/1936 að bera fyrir sig umrædda ábyrgð í máli þessu.

Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms Hæstaréttar í máli nr. 169/2012. Varnaraðili vísar jafnframt til niðurstöðu héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-1562/2012 um sanngirnismat á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936.

Varnaraðili telur að öllu ofangreindu virtu og þegar framangreind atriði séu metin heildstætt verði ekki talið að sóknaraðili hafi sýnt fram á að fyrir hendi séu forsendur til að víkja til hliðar ábyrgðarskuldbindingu hans á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. Æ, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga er undirritað af Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarfélaga sinna. FF var eitt þessara aðildarfélaga og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að undanskilja fjármálafyrirtæki frá skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars.

Fyrir liggur að sóknaraðili setti upphafsstafi sína við ósk um undanþágu frá mati á greiðslugetu á umþrættu skuldabréfi, en hakaði þó ekki við þann valmöguleika.

Þrátt fyrir það verður í ljósi texta skuldabréfsins, m.a.: „Ábyrgðaraðili skal staðfesta ósk um undanþágu með upphafsstöfum sínum“ að telja að markmið sóknaraðila með því að setja upphafsstafi sína við umrædda ósk hafi verið að óska eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins, A, sambýliskonu sinnar. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga er fólki í óvígðri sambúð heimilt að undanskilja fjármálafyrirtæki frá skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Með vísan til framangreinds var varnaraðila ekki skylt að framkvæma mat á greiðslugetu A. Verður ábyrgð sóknaraðila því ekki ógilt á þeim grundvelli.

Í 4. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns áður en til sjálfskuldarábyrgðar er stofnað. Í ákvæðinu er í fyrsta lagi kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar.

Í 2. mgr. 4. gr. ræðir um hvernig ábyrgðarmaður skal með undirritun sinni staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings. Gerði sóknaraðili það við umræddar lánveitingar. Á hinn bóginn virðist ekki hafa verið leitað eftir því að hann staðfesti sérstaklega að honum væri kunnugt um að ráðstafa ætti meira en helmingi lánsfjárhæðar til uppgreiðslu eldri lána.

Þegar litið er til þess að sóknaraðili sýndi ítrekaðan og einbeittan vilja til að ganga í ábyrgðir fyrir sambýliskonu sína, án þess að nokkurt greiðslumat yrði gert og að síðustu lánveitingunni var einkum ætlað að greiða upp eldri lán sem sóknaraðili var sjálfur í ábyrgðum fyrir verður þrátt fyrir þessa misfelli ekki talið ósanngjarnt af varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um ógildingu á ábyrgð hans á skuldabréfi nr. Æ, útgefnu af A til FF, er hafnað.

Reykjavík, 16. maí 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir